

Search...

- หน้าหลัก
- เกี่ยวกับกองประสานฯ
- ผลการดำเนินงาน
- ดาวน์โหลด
- ติดต่อเรา

การแก้ปัญหาการใช้ความเค็มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืด

เรื่องน่าสนใจ

การอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ป่าพรุในประเทศไทย

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในป่าพรุ

ทรัพยากรป่าไม้

ลักษณะพรรณไม้ที่สามารถพบได้ในป่าพรุส่วนใหญ่ จะมีขนาดไม่ใหญ่โตมากนัก และมีรากค่อนข้างสั้น แขนงแผ่กว้าง แข็งแรง ส่วนใหญ่มีรากค้ำยัน (Stilt roots) ได้แก่ ตังหน ละมั่งป้า เป็นต้น และรากหายใจ (Pneumatophore) ได้แก่ มะขัง หลุมพี สาคร หลาวชะโอน กะท้อแดง ข่างให้ เป็นต้น ทั้งนี้ พรรณไม้อ่อนของป่าพรุดั้งเดิมที่เป็นไม้ยืนต้น ได้แก่ กาบอ้อย ทุเรียนนก ทองมิ่ง ชมพูเสม็ด มะม่วงป่า เตยพรวหรือเสเดียว เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีไม้ตระกูลหวาย และตระกูลปาล์ม เช่น กระจุ๊ด เสม็ดขาว ผักกูด และหวายตะคล้าทอง เป็นต้น

ทรัพยากรสัตว์ป่าและสัตว์น้ำ

นกที่พบในบริเวณป่าพรุ ได้แก่ นกเค้าแดง นกกระสาवल นกเขมรเขว นกเงือกดำ นกเงือกหัวแสด เขี้ยวตัว นกกินแมลงหลังฟู นกเค้าใหญ่พันธุ์สามตรา นกทืดท้อมลาย นกขุ่นแผนท้ายทอยแดง นกโพระดกหลากสี เขี้ยวปลาใหญ่หัวเทา และนกกตะกุ่ม เป็นต้น และยังพบพันธุ์ปลาที่สำคัญ ได้แก่ ปลาตุ๊กตาฟัน ปลากลิ้มแสด ปลาเสือพรุ 6 ชนิด ปลาช่อน ปลาชะโด ปลากะมด เป็นต้น สำหรับสัตว์ป่าที่พบได้ในป่าพรุ ได้แก่ ค่างดำ ลิงแสม ลิงลม พญากระรอกบินหูดำ) กระรอกปลายหางดำ พญากระรอกบินหูแดง นิมหรือลัน นากใหญ่ เสือปลา แมวป่าหัวแบน เสือดำ กระจงควาย หมูป่า สมเสร็จ เป็นต้น

ทรัพยากรดิน

ดินในป่าพรุเกิดจากการสะสมของซากอินทรีย์วัตถุ เช่น เศษไม้ และใบไม้ เป็นเวลานานทับถมเป็นชั้นหนา โดยส่วนใหญ่จะจมอยู่ใต้น้ำ จึงย่อยสลายอย่างช้าๆ กลายเป็นดินอินทรีย์ (Organic Soil) มีสีน้ำตาลนํ้าหนักเบาและ อุดมไปด้วยไนโตรเจน ส่วนดินชั้นล่างมีสารประกอบซัลเฟอร์สูง เช่น ไพไรต์ (Pyrite) เป็นต้น จึงทำให้ดินในป่าพรุมีสภาพเป็นกรดสูง เมื่อระดับน้ำลดต่ำลง

ความสำคัญของป่าพรุ

ด้วย ลักษณะทางกายภาพของป่าพรุ และความหลากหลายทางชีวภาพ ทำให้ระบบนิเวศนี้มี ความสำคัญมากต่อสิ่งแวดล้อม อย่างแรกในช่วงฤดูฝนป่าพรุน้ำที่ เป็นจุดรับน้ำและตะกอน จากที่สูง ทำให้เกิดเป็นแหล่งกักเก็บน้ำและตัดตะกอนไว้ในช่วงฤดูฝน และยังทยอยส่งน้ำ ออกจากพรุสู่ตามลำคลองสายต่างๆ ในฤดูแล้ง ทำให้ชุมชนโดยรอบพื้นที่ป่าพรุน้ำใช้ สำหรับอุปโภค-บริโภค นอกจากนี้ แอ่งน้ำในพรุยังเป็นแหล่งชุกชุมของพรรณปลานานาชนิด ทำให้คลองหรือลำห้วยที่ออกจากพรุเป็นแหล่งประมงของชุมชนโดยรอบป่าพรุ นอกจากนี้ ประชาชนยังสามารถหาประโยชน์ได้จากกร่น้ำที่ขึ้น เช่น กระจุ๊ด มาทำผลิตภัณฑ์จักสาน รวมทั้งการหาของป่าต่างๆ เช่น น้ำผึ้ง เป็นต้น

อาณาเขตและที่ตั้ง

พรุควนเค็งเป็นป่าพรุที่มีความสำคัญแห่งหนึ่งของภาคใต้ นอกเหนือจากพรุโต๊ะแดง จังหวัดนราธิวาส มีพื้นที่ประมาณ 223,320 ไร่ ครอบคลุม 5 อำเภอของจังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย อำเภอชะอวด อำเภอบางขัน อำเภอเชียรใหญ่ อำเภอเฉลิมพระเกียรติ และอำเภอพรหมคีรี และ 1 อำเภอในจังหวัดพัทลุง คือ อำเภอควนขนุน ทั้งนี้พื้นที่ป่าพรุถูกประกาศให้อยู่ในพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่า ทะเลน้อย และเขตห้ามล่าสัตว์ป่าบ่อสือ นอกจากนี้ ป่าพรุควนเค็งประกอบด้วยป่าสงวนแห่งชาติ 4 แห่ง ได้แก่ ป่าสงวนแห่งชาติป่า บ้านกุ่มแปะ-ป่าบ้านในลุ่ม-ป่าพรุควนเค็ง ป่าสงวนแห่งชาติป่าดอนทราย-ป่าคลอง ป่าสงวนแห่งชาติป่าคลองค้อ และ ป่าสงวนแห่งชาติป่าท่าช้างข้าม เดิมเป็นพื้นที่ราบลุ่มน้ำทะเลท่วมถึง แต่ต่อมาได้เกิดหาดสันดอนปิดกั้น (Barrier beach) จนเกิดเป็นทะเลสาบ สงขลา ทำให้พื้นที่ราบดังกล่าวกลายเป็นป่าพรุ ป่าพรุควนเค็งมีน้ำท่วมซึ่งเกือบตลอดทั้งปี โดยมีแม่น้ำ ปากพนังไหลผ่านป่าพรุ จึงอาจกล่าวได้ว่า ป่าพรุควนเค็งเป็นป่าต้นน้ำของแม่น้ำปากพนัง ซึ่งไหลลงสู่อ่าวไทยที่อำเภอปากพนัง รวมทั้ง น้ำล้นแอ่งจากแม่น้ำปากพนังจะไหลลงสู่คลองเค็ง ซึ่งจะไหลผ่านในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย ไหลลงสู่ทะเลสาบสงขลา ตอนบน (ทะเลหลวง) ดังนั้น ป่าพรุควนเค็งเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญต่อลุ่มน้ำปากพนัง แหล่งอุ้มน้ำสำคัญของภาคใต้และลุ่มน้ำ ทะเลสาบสงขลา

ทรัพยากรป่าไม้

ประชาสัมพันธ์/กิจกรรม

Error: No articles to display

แนะนำเอกสาร/สิ่งพิมพ์

สถานภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บริเวณป่าแกม่น้ำบางปะกง

- 1
- 2
- 3

เข้าสู่ระบบ

User Name

Password

Remember Me

LOG IN

Forgot your password?

Forgot your username?

Create an account

พื้นที่ป่าพรุควนเค็งและเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย มีพรรณพืชจำนวน 65 ชนิด เช่น เสม็ด บัวบก บัวน้ำ กระจุ๊ด กก ย่านลิเภา แหนแดง เป็นต้น (ศูนย์วิจัยป่าไม้, 2556) โดยพืชดังกล่าวสามารถเป็นแหล่งพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญของชุมชนโดยรอบ เช่น เก็บกระจุ๊ดเป็นเครื่องจักสานซึ่งเป็นอุตสาหกรรมหลักของชุมชน ไม่เคียดเคียนสำหรับทำบ้านเรือน รากบัวสำหรับทำประกอบอาหาร เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา พื้นที่ป่าพรุมีแนวโน้มลดลง โดยบริเวณป่าพรุที่เสื่อมโทรม พบว่า ป่าพรุควนเค็งที่ถูกไฟไหม้จะเกิดการรบกวนการทดแทน (Succession) ในลักษณะที่ไม่มีเสม็ดขาวเป็นไม้เบิกนำในพื้นที่ทำให้ไม่สามารถกลับไปสู่ สังคม ป่าพรุดั้งเดิม (Primary Forest) ได้ จึงทำให้พื้นที่พรุบางส่วนเสื่อมโทรมกลายเป็นป่าทดแทน (Secondary Forest)

ทรัพยากรสัตว์ป่า

ทรัพยากรสัตว์ป่าที่อยู่ในพื้นที่พรุจำนวน 148 ชนิด แบ่งเป็น นก 89 ชนิด เช่น เหยี่ยวแดง นกแอ่นฟ้าทอง นกแอ่นแปซิฟิก นกยางเขียว เป็นต้น สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม 14 ชนิด เช่น ฮีเห็นขาว ฮีเห็นข้างลาย สิงแสม พังพอน เป็นต้น สัตว์เลื้อยคลาน 28 ชนิด และสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก 17 ชนิด (ศูนย์วิจัยป่าไม้, 2556)

ทรัพยากรสัตว์น้ำ

พื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อยและป่าพรุควนเค็ง มีความหลากหลายของชนิดพันธุ์ปลา 36 ชนิด โดยเฉพาะตระกูลปลาตะเพียนจะพบมากที่สุด ทั้งนี้พบว่า บริเวณป่าพรุควนเค็งตอนบนจะพบจำนวนชนิดพันธุ์ปลามากที่สุด โดยชนิดที่มีโอกาสพบเจอสูง ได้แก่ ปลาสร้อย ปลาแปบควาย ปลาหมอขาวเหยียบ ปลาช่อนขาว ปลาสร้อยนกเขา และปลากะตังหม้อ (สถาบันวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด, 2551) ด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ทำให้พรุควนเค็ง นอกจากเป็นแหล่งที่สามารถรักษาสมดุลทางธรรมชาติให้กับลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา และลุ่มน้ำปากพนังแล้ว ยังเป็นแหล่งทรัพยากรประมงของชุมชนในตำบลเค็งและตำบลหนองผาคาลต่าง ๆ ที่ไหลจากป่าพรุอีกด้วย

น้ำในป่าพรุลดลง

ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา การขยายตัวของพื้นที่ปลูกข้าวในพื้นที่อำเภอชะอวด เป็นผลให้เกษตรกรต้องสูบน้ำจากแหล่งน้ำต่าง ๆ เข้าพื้นที่นาเป็นผลให้น้ำที่เคยเดิมเข้าไปในพรุควนเค็งลดลงอย่างมาก รวมทั้งโครงการพัฒนาลุ่มน้ำปากพนัง ซึ่งมีการสร้างประตุน้ำชะอวด-แพรกเมือง ให้อำเภอหัวไทร เพื่อต้นน้ำเค็มไม่ไหลกลับเข้าพื้นที่เกษตรกรรมและอ่างเก็บน้ำห้วยน้ำใส บริเวณอุทยานแห่งชาติเขาปู่-เขาย่า จึงมีการกักเก็บน้ำไว้ในเขตเทศบาลตำบลชะอวด อุบโกล-บริโกลในฤดูแล้ง ทำให้น้ำในพรุควนเค็งมีปริมาณกักเก็บลดลง

ไฟป่า

ไฟ ป่าที่เกิดขึ้นในพรุควนเค็งส่วนใหญ่เกิดจากฝีมือมนุษย์ กล่าวคือ ปริมาณน้ำในพื้นที่ป่าพรุลดลงจนเกิดความแห้งแล้ง ชากพืชที่ทับถมกันจึงกลายเป็นเชื้อเพลิงที่ง่ายต่อการเกิดไฟป่า เมื่อมีการเผาวัชพืชกลุ่ลามาเข้าไปในป่าพรุ หรือการเผาป่าเพื่อเปิดพื้นที่ปลูกยางพารา ไฟป่าจึงสามารถเกิดเป็นวงกว้างได้ จากข้อมูลของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 12 (2556) พบว่าระหว่างปี 2549-2556 พื้นที่ป่าพรุควนเค็งถูกไฟป่าทำลายไม่น้อยกว่า 20,730 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 10 ของพื้นที่ป่าพรุควนเค็งทั้งหมด

การบุกรุกพื้นที่และการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่เหมาะสม

การบุกรุกทำลายป่าพรุ โดยการเผาและแผ้วถางให้เป็นพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมเร็วขึ้น เพื่อเป็นข้ออ้างในการครอบครองพื้นที่ จากข้อมูลของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช พบว่า การบุกรุกพื้นที่พรุ ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2554 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ.2556 มีจำนวนคดีทั้งหมด 32 คดี และมีพื้นที่ถูกบุกรุกถึง 1,556 ไร่ การบุกรุกส่วนใหญ่เป็นการเปลี่ยนพื้นที่ป่า เป็น สวนปาล์ม น้ำมัน สวนยาง และพืชสวนผสม

คุณภาพสิ่งแวดล้อม

บริเวณชุมชนที่อยู่รอบเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อยทางทิศใต้ของป่าพรุควนเค็ง มีการขยายตัวของชุมชนเพื่อรองรับการท่องเที่ยว ทำให้เกิดปัญหาจากขยะมูลฝอยที่มีปริมาณมากถึง 17 ตันต่อวัน แต่ยังมีขาดประสิทธิภาพในการจัดการและกำจัดด้วยวิธีการที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล นอกจากนี้เศษเหลือทิ้งจากการสานกระจุ๊ด ซึ่งมีจะถูกทิ้งลงใต้ถุนบ้าน รวมทั้งสีจากการย้อมกระจุ๊ดซึ่งไม่มีการจัดการบำบัดจะถูกทิ้งลงในแหล่งน้ำ จึงเป็นน้ำเสียที่ปนเปื้อนโลหะหนักจากสีย้อมกระจุ๊ดซึ่งอาจปนเปื้อนเข้าสู่ ระบบนิเวศของป่าพรุ นอกจากนี้ น้ำเสียจากชุมชนและน้ำเสียจากเกษตรกรรมที่ยังไม่มีการรวบรวมและบำบัดก็มี การระบายลงสู่แหล่ง

น้ำโดยตรง

สผ. ได้เล็งเห็นความจำเป็นในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในป่าพรุควนเค็ง และจะต้องให้เกิดความร่วมมือของทุกภาคส่วนโดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วม ของประชาชนในพื้นที่เป็นหลัก จึงได้มีการจัดทำแผนอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าพรุควนเค็งเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ บริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อยและป่าพรุควนเค็ง 2559-2569 เพื่อเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรในพื้นที่ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ แผนดังกล่าวประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

- ยุทธศาสตร์ที่ 1** การอนุรักษ์และฟื้นฟูความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อยและพรุควนเค็ง
- ยุทธศาสตร์ที่ 2** การป้องกันและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในเกณฑ์ดี
- ยุทธศาสตร์ที่ 3** การพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ร่วมกับป่าพรุ
- ยุทธศาสตร์ที่ 4** การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ป่าพรุ

ในการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์มีมาตรการที่เกี่ยวข้อง เช่น การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ป่าพรุให้มีความ เป็นเอกภาพ การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อยและป่าพรุควนเค็ง การจัดการน้ำเสียชุมชนให้มีประสิทธิภาพ การพัฒนาและกำหนดขอบเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ตาม ธรรมชาติดั้งเดิม เป็นต้น

ป่าพรุมีความสำคัญต่อสภาพแวดล้อมของพื้นที่ เป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญทั้งสัตว์และพรรณพืช นอกจากนี้ ยังเป็นแหล่ง

สำคัญต่อการดำรงชีพของประชาชนมาตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน แต่สภาพป่าพรุมีแนวโน้มความเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว ทั้งการบุกรุกทำลายพื้นที่เดิม การระบายน้ำเสียที่ไม่ผ่านการบำบัด การแย่งชิงน้ำ จะเป็นตัวเร่งให้สภาพของป่าพรุเสื่อมสภาพเร็วขึ้น ดังนั้น การเข้าไปใช้ประโยชน์ของมนุษย์ต้องคำนึงถึงศักยภาพการใช้ประโยชน์ของป่าพรุ ที่จะดำรงต่อไปอย่างยั่งยืน รวมทั้ง ทุกภาคส่วน ต้องให้ความร่วมมือในการร่วมกันอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ป่าพรุ บริเวณที่อ่อนไหวต่อการได้รับผลกระทบจากระบบนิเวศ สภาพแวดล้อม และความสมดุลของพื้นที่ป่าพรุ

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

<http://chm-thai.onep.go.th/chm/Inlandwater/data/peat%20survey/index.html>

<http://chm-thai.onep.go.th/chm/ForestBio/Swamp.html>

<https://web.ku.ac.th/schoolnet/snet6/envi2/pu/pu.htm>

http://www.wetlandthai.org/data/res_2.html

<http://thai.tourismthailand.org/สถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรม/รายละเอียดสถานที่ท่องเที่ยว/ศูนย์วิจัยและ ศึกษาระบบชาติป่าพรุ สรินธร-หรือ-ป่าพรุโต๊ะแดง--1099>

กิตติภพ จันทร์ประวีดี, 2557 ความหลากหลายของพรรณปลาป่าพรุโต๊ะแดงกับสภาวะการถูกคุกคาม <http://www.fisheries.go.th/if-center/web2/images/pdf/3333.pdf>

YOU ARE HERE: [หน้าหลัก](#) ▶ [NREM ARTICLES](#) ▶ [COOR 2 ARTICLES](#) ▶ [การอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ป่าพรุในประเทศไทย](#)

[กลับสู่ด้านบน](#)

จัดทำโดย กองประสานการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ใช้สัญญาอนุญาตของครีเอทีฟคอมมอนส์แบบ แสดงที่มา-ไม่ใช้เพื่อการค้า 3.0 ประเทศไทย.